

Circuli distri-
butio in 360.

Quatuor & gradibus sua fila reducit ab æstu.
Proximus hunc ultra brumalis nomine cingens,
Ultima designat fulgentis lumina Solis,
Bisquæ iacet binis summotus partibus orbis.
Vnus ab his superest extremo proximus axi
Circulus, austrinas qui stringit & obsidet arctos,
Hic quoque hyemalem per partis quinque relinquit.
Et quantum à nostro sublimis cardine gyrus
Distat, ab aduerso tantundem proximus illi.

Nonnulli præterea circuli, eti-
am apud Græcos, distribuuntur
in 360. partes quas gradus ap-
pellant, puta zodiacus circulus
qui partitur in 12. signa, & unū-
quodque in 30. partes, & unaquæque
pars in 60. primas minutias &c.
quemadmodum Ptolemæus facit
dict. 7. & 8. Alma, ubi stellis fi-
xis tribuit Signa Gradus & mi-
nuta. Et idem tracta. 1. Quadri.

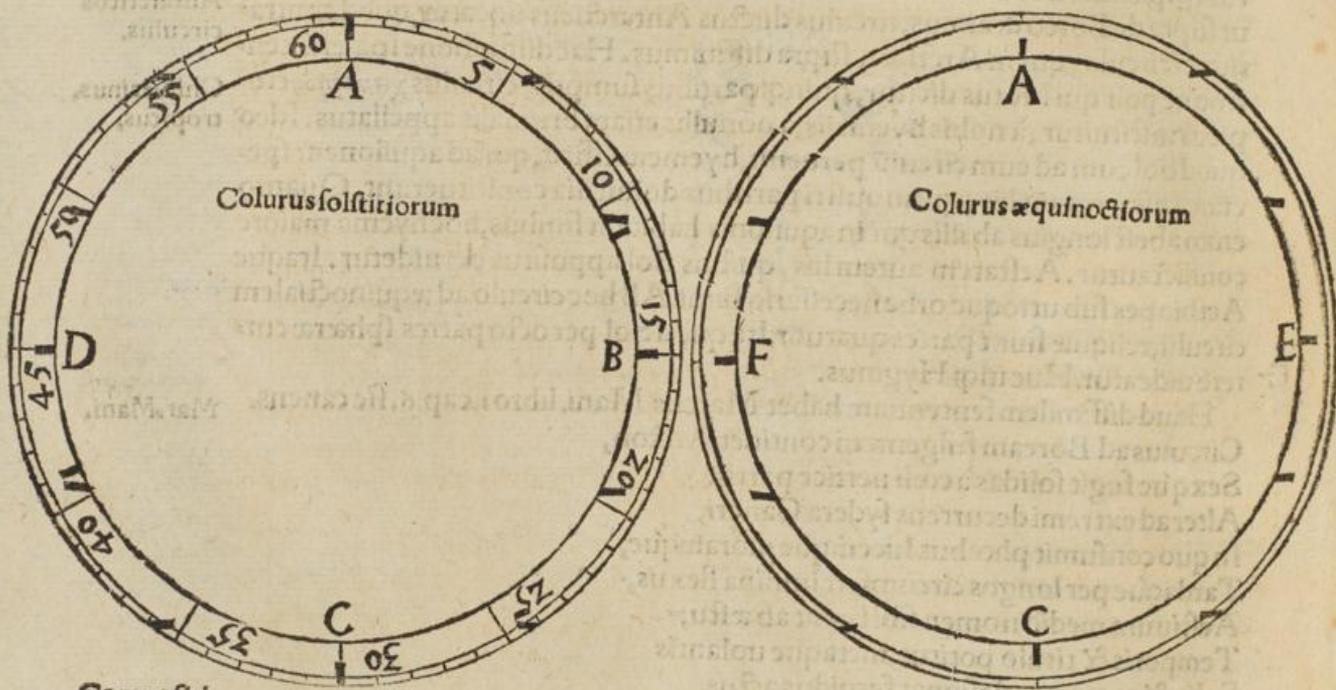
Senarius nu-
merus.

Scito hic ueteres physicos rerum perfectiones considerantes, plurimum custodisse Senariū numerum, ob id, quod est primus numerus perfectus. Iccirco in circulorum diuisionibus, modo usi sunt Sexagenario numero, quia ex decem Senarijs conflatur. Adde huius numeri nobilem comoditatem & usum. Nullus sanè numerus sub centū, ita aptus mathematicis partitionibus reperitur, sicut Sexagenarius. Partitur enim per 2. per 3. 4. 5. 6. 10. 12. 15. 20. 30. Modo usi sunt numero trecentenario sexagenario cōstante ex 60. Senarijs.

Latinorū fra-
ctio.

Latini uero frangunt circulos maiores in 360. partes aut gradus. Si habueris fractiones græcas & eas in latinas reducere optaueris, multiplica græcas per 6. & suscitabis latinas. In exemplo. Obijciuntur mihi sex partes græcanicæ cuiuspiam circuli distributi in 60. multiplico eas in 6. & habeo 36. latinas. Contra habitis partibus circuli secundum latinos distributi, si easdem per sex diuideris, emergent græcanicæ. Verbi gratia, Polus boreus in loco quopiam eleuatur 48. gradibus, diuido eos per sex & habeo in quotiente octo, quæ sunt partes circuli per sexaginta partiti.

COMPOSITIO SPHÆRÆ GRÆCANICÆ.

Compositio
sphære Græcæ.

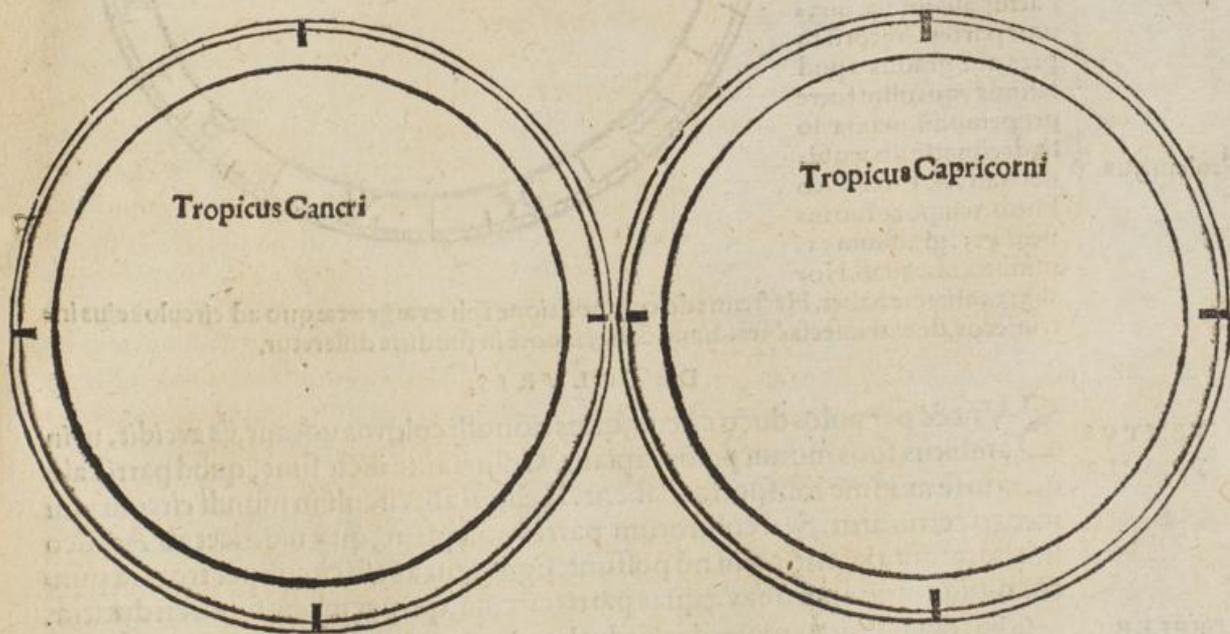
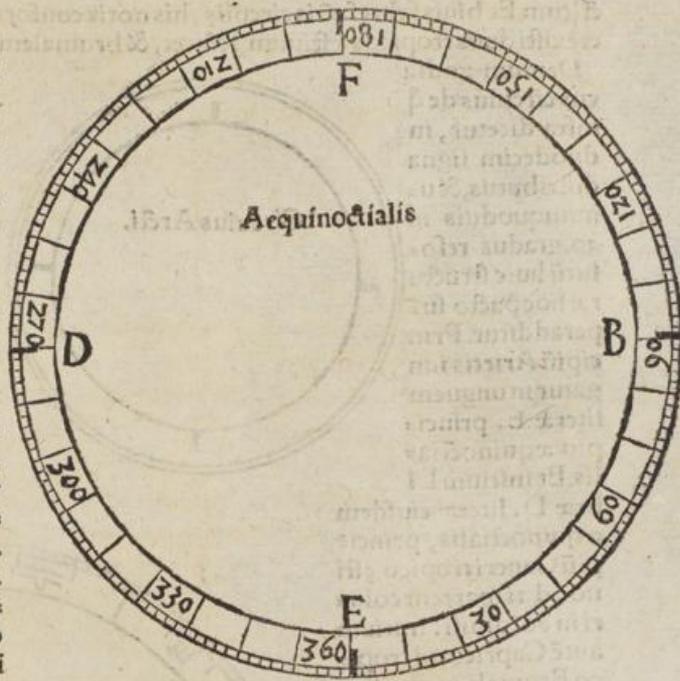
Fabrica tres circulos (quos Armillas uocant) eiusdem quantitatis, quorum duos coluris, tertium æquatori dicabis. Vnum ex coluris solstitijs accommodandum distribue à puncto A signato in 60. æquas partes. Ducta tamen prius linea in eius medio, idque de reliquis circulis omnibus intelligendum est. Esto igitur A. polus Arcticus, à quo 15. partibus recensitis, adscribito B. literam, quartam circuli partem significantem. Rursus à polo A. supputa 30. partes, adijciturque C. notam polum Antarcticum in dicantem. Et iterum à polo A. 45. D litera ascripta significante aliam quartam circuli. Reliquum autem Colurum æquinoctijs inseruientem in quatuor dumtaxat partes secato, iunctis literis A. E. C. F. A. polū Arcticum, C. Antarcticū (sicut prædiximus) indicante, E & F, duabus quartis alligabunt.

Terium

A Tertium præterea circulum qui Aequatoris uicem tenet in 360 partes æquales resolutio, sic. Primo in quatuor partes. Eruntque quatuor eiusdem quartæ, quibus adde has literas E. B. F. D. Secundo quilibet quartæ ab E. in initium statuendo in 3. seca partes. Tertio rursus quilibet in 3. Quarto quilibet in duas, postremo & quinto quilibet in 5. & cõgregabis 360. partes siue gradus, quibus a nota E. inchoando, uersusque dextram eundo adscribito quinariorum meros de 5. in 5. usque in 360. sic 5. 10. 15. 20. 25. 30. 35. 40. 45. 50. & c. usque in 360.

Circulis his iuxta expositam doctrinam diuisis, iungito duos coluros. Ita, quod A. polus Arcticus coluri distinguentis solstitia, innectat A. polo Arctico coluri distinguentis æquinoctia. **B** Concatenentur etiã utriusque coluri C. litera polum Antarcticum præ se ferentes, infideat planè colurus super colurum ad angulos rectos sphaerales. Quibus superaddito æquatorẽ, hac lege, Litera E. eiusdem iungatur litera E. coluri distinguentis æquinoctia, & litera B. æquatoris litera B. coluri solstitialis. Et F. F. ac D. D.

Deinde à polo A. Arctico recense uersus B. sex partes coluri in 60. partiti & immisso pede circini in A. polum, cum uago expanso in finem sextæ partis, pinge notas in ipsis coluris. Cõsimiliter infixo uno circini pede in C. polum Antarcticum, cum currente expanso affice coluros quatuor notas. Fabricatisque duobus circulis, impressis notis respondentibus, ipsiisque affixis, cernes duos circulos, puta Arcticum siue septentrionalem & Antarcticum, pro altitudine poli Græciæ apud latinos 36. Graduum.

Præterea à circulo Arctico iam iam designato numera 5. partes coluri diuisi, aut 11. à polo Arctico, & infixo pede circini in A. polum Arcticum, reliquo emisso in finem iam factæ numerationis fac notas in coluris, Haud dissimiliter operaberis circa polum Antarcticum

K 2

Et cum. Et binis fabricatis circulis, his notis conformibus, ac combinatis aut colligatis. D. crexisti duos tropicos æstiuum, scilicet, & brumalem.

Demum zodiacus circulus de quo infra dicitur, in duodecim signa distributus, & unumquoduis in 30. gradus resolutum huic structurae hoc pacto superadditur. Principium Arietis in unguem literæ E. principio æquinoctialis. Et initium Libræ D. literæ eiusdem æquinoctialis, principium Cancris tropico æstiuo ad 11. partem coluri in 60. diuisi. Initium autem Capricorni tropico Brumali in quadragesima prima parte coluri partiti. Ex his palam inferitur, secundum grecos, Zodiacum quatuor integris partibus coluri distributi, declinare ab æquinoctiali uersus septentrionem & totidem ab eodem uersus austrum. Faciunt autem hæc quatuor partes Græcorum 24. partes aut gradus apud Latinos, qui olim fuere propemodum maxima solis declinatio ab æquinoctiali. A Ptolemæo Phelu. tempore suo inuenta 23. graduum 51. minutorum quasi. Hodie res aliter se habet. Haftenus de compositione sphaeræ græcæ quo ad circulos eius intrinsecos, de extrinsecis Meridiano & horizonte in subditis disseretur.

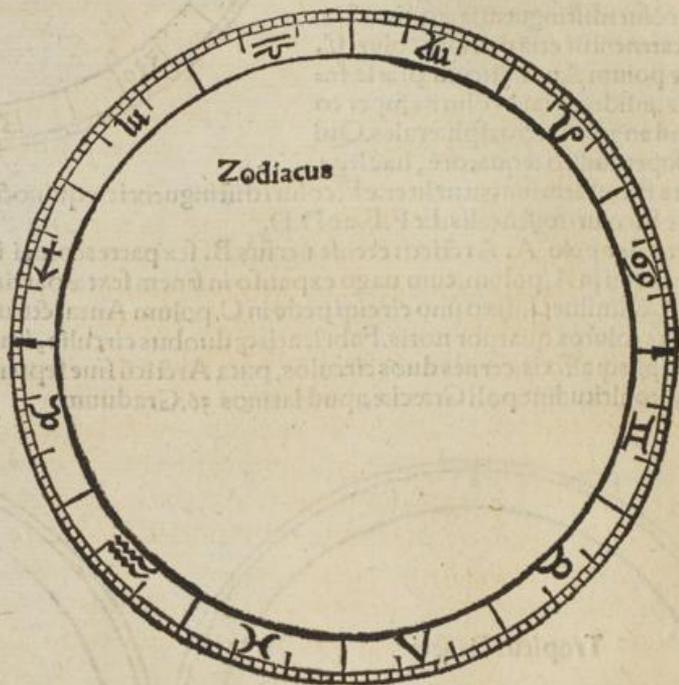
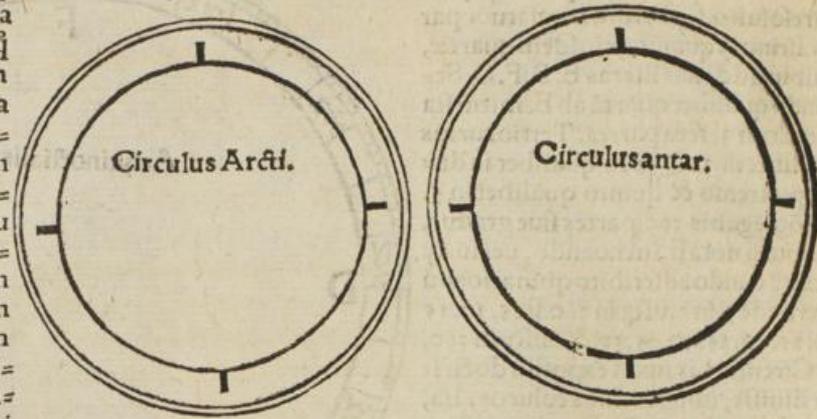
Ptolemæus.

TEXTVS
PROCLI

SOEFLERI
INTERPRE.

Sunt & per polos ducti circuli, quos nonnulli coluros uocant, his accedit, ut in ambitu suos mundi polos rapiant. Coluri autem dicti sunt, quod partis aliquas in se minime conspectas habent. Reliqui autem circuli in mundi circumactur integri cernuntur. Sed colurorum partes quæpiam, quæ uidelicet ab Arctico sub horizonte latent, cerni non possunt, signantur autem hi circuli per tropica puncta, diuiduntque per duas æquas partis circulum, qui per media signiferi ducitur.

In hoc capite Proclus tractat de alijs duobus circulis sphaeræ intrinsecis, scilicet, de Coluris, & primo docet per quas cœli partes ducantur. Secundo unde dicantur, ibi Coluri autem dicti sunt. Tertio eorundem officium, satis tamen obscure, indicat ibi Signantur. Primo loco hic annotandum est. Quod communis astronomorum turba cum (autem. de constructione sphaeræ mundi loquitur, Colurorum facit mentionem. Nam sine his materialis

DE COLURIS.

materialis